

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vybrané aspekty mezinárodní kupní smlouvy v teorii a praxi

Tématem příspěvku jsou „Vybrané aspekty mezinárodní kupní smlouvy v teorii a praxi.“ Důraz je kladen na zvyklosti a na formu, ve které má být mezinárodní kupní smlouva uzavřena, resp. na specifikaci písemné formy. Mezinárodní kupní smlouva je jednoznačně nejčastěji uzavíraným smluvním typem mezi obchodními partnery z různých zemích, čímž je možné konstatovat, že má jednoznačně praktické využití, protože téměř každý, kdo působí na mezinárodním trhu a v mezinárodním prostředí někdy uzavíral anebo v budoucnu bude uzavírat mezinárodní kupní smlouvu.

Je proto pochopitelné, že v souvislosti s mezinárodními kupními smlouvami vzniká rovněž celá řada sporů, které jsou následně řešeny jak soudně, tak mimosoudně. Přitom je při uzavírání mezinárodní kupní smlouvy vždy vhodnější usilovat o prevenci případných sporů, protože pokud se již řeší nějaký spor, obvykle to má zásadní negativní vliv i na obchodní vztahy obchodních partnerů, což zasahuje mnohdy podnikání obou stran. Přesto se však sporům zcela vyvarovat nelze, o čemž svědčí i aplikační a rozhodovací praxe, které bude v příspěvku rovněž věnována pozornost.

Cílem příspěvku je představit právní rámec mezinárodní kupní smlouvy obsažený zejména ve Vídeňské úmluvě o mezinárodní koupi zboží (dále také jen „CISG“) a dále se zaměřit na sporné aspekty týkající se úpravy zvyklostí v čl. 9 CISG a vymezení písemné formy uzavření mezinárodní kupní smlouvy dle čl. 13 CISG.

Právní úprava mezinárodní kupní smlouvy

Právní úprava mezinárodní kupní smlouvy je obsažena především v Úmluvě OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží, což je přímá norma mezinárodního práva soukromého. Jinak řečeno jedná se o normu, která přímo obsahuje hmotněprávní pravidla upravující mezinárodní koupi zboží.^[1] V září roku 2020 bylo smluvními stranami CISG celkem 94 států.^[2] Uvedené je důvodem, proč je hmotněprávní úpravu mezinárodní kupní smlouvy obsaženou v CISG možné označit za unifikovanou. V mezích toho, co je v CISG upraveno (což nejsou všechny potenciálně možné otázky mezinárodní kupní smlouvy) tak CISG nahrazuje vnitrostátní úpravu jednotlivých signatářských zemí, která upravuje kupní smlouvu, popř. mezinárodní kupní smlouvu (pokud takovou speciální úpravu signatářský stát ve svých vnitrostátních právních předpisech má).^[3]

CISG vychází z předpokladu (pravdivého), že každý stát mezinárodního společenství má úpravu kupní smlouvy mírně odlišnou, přičemž za účelem usnadnění mezinárodního obchodu a snadného uzavírání kupních smluv na mezinárodní úrovni, je žádoucí, aby byla právní úprava v klíčových otázkách sjednocena.^[4]

K dalším pramenům práva upravujícím mezinárodní kupní smlouvu (zejména v otázkách, které CISG neupravuje) patří vnitrostátní právní předpisy. V České republice se jedná zejména o zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, ve kterém je v ustanoveních § 2079 a násl. upravena kupní smlouva.^[5] Dále je třeba zmínit, že ve vztahu ke státům, které doposud nepřijaly CISG je vždy nutné určit rozhodné právo, podle kterého bude konkrétní mezinárodní kupní smlouva posuzována.^[6]

V této souvislosti je pak relevantní rovněž právní úprava obsažená v zákoně č. [91/2012 Sb.](#), o mezinárodním právu soukromém, což je právní předpis, který obsahuje kolizní normy, podle kterých je možné určit, jakým právem se konkrétní právní vztah s mezinárodním prvkem řídí. Na rozdíl od CISG zde tedy až na výjimky není obsažena hmotněprávní úprava.[\[7\]](#) Za zmínku stojí rovněž fakt, že podobný projekt, jakým je CISG, vytvořily některé africké státy, nicméně tento projekt ve srovnání s CISG nemá zdaleka tak zásadní význam.[\[8\]](#) Ačkoliv ani jiné prameny práva nelze opomíjet, v dalším textu je již pozornost věnována výlučně CISG, která je klíčovým dokumentem upravujícím mezinárodní kupní smlouvu.

Charakteristika CISG

CISG byla přijata 11.4.1980 ve Vídni.[\[9\]](#) V platnost však vstoupila až 1.1.1988 a pro Českou republiku ještě později, a to od 1.4.1991.[\[10\]](#) V současnosti je CISG považována za nejvýznamnější mezinárodní úmluvu přijatou v oblasti mezinárodního práva soukromého. Má ve své podstatě charakter globální právní úpravy a je nejvýznamnějším právním základem legislativy upravující mezinárodní obchod. Pro CISG je charakteristické, že sestává ze čtyř částí, přičemž v prvních třech částech (tj. v čl. 1- čl. 88) je obsažena právní úprava vlastní kupní smlouvy, zatímco ve čtvrté části jsou obsažena závěrečná ustanovení. Klíčové je, že zatímco první tři části lze systematicky zařadit do mezinárodního práva soukromého, poslední část spadá do mezinárodního práva veřejného. V první části jsou obsažena hlavně pravidla týkající se působnosti CISG a předpokladů pro její aplikaci. Ve druhé části je obsažena úprava uzavírání mezinárodní kupní smlouvy a ve třetí části je obsaženo „*vlastní právo kupní smlouvy včetně úpravy práv a povinností stran a prostředků právní ochrany při jejich porušení.*“[\[11\]](#)

Význam CISG je pro mezinárodní obchod klíčový mimo jiné i proto, že právní úprava je velmi dobře koncipovaná a vyvážená, což se v úmluvě projevuje především prostřednictvím kvalitního rozložení práv a povinností mezi strany kupní smlouvy (tedy mezi kupujícího na straně jedné a prodávajícího na straně druhé). důležité je, že CISG využívá přístupy, které jsou známé z národních právních úprav. Usiluje také o předcházení aplikace prostředků právní ochrany, které následně již není možné vzít zpět (kupříkladu zrušení kupní smlouvy „*ipso iure,*“ tedy ze zákona či zákonem). Dalším charakteristickým rysem CISG je akceptace různorodých národních a lokálních zvyklostí týkajících se kupní smlouvy. Důraz je kladen rovněž na autonomii smluvních stran, která je až na výjimky úmluvou garantována v plném rozsahu. Předmětem právní úpravy obsažené v CISG jsou výlučně mezinárodní kupní smlouvy, není tedy možné ji aplikovat ani na jiný smluvní typ ani na vnitrostátní kupní smlouvy. CISG vychází z předpokladu, že mezinárodní kupní smlouva je uzavřena v momentě, kdy je bezvýhradně přijata nabídka jedné strany, která je dostatečně určitá nabídka. Významnou charakteristikou je, že pokud jsou splněny podmínky, tj. dochází k uzavření mezinárodní kupní smlouvy mezi smluvními stranami ze signatářských států CISG, je CISG aplikována automaticky. Výjimkou jsou pouze případy, kdy smluvní strany její aplikaci výlučně vyloučí. Pokud dojde k jednoznačnému vyloučení, aplikuje se právní úprava národního státu, který je příslušný dle kolizních norem anebo právní úprava, kterou si smluvní strany sjednaly.[\[12\]](#) Vzhledem k tomu, že je CISG platná a účinná v celé řadě zemí, je zájem na jednotnosti její aplikace, což by měla reflektovat i judikatura národních soudů signatářských států.[\[13\]](#)

Vybrané náležitosti mezinárodní kupní smlouvy dle CISG

Obecně je možné uvést, že náležitosti, které by měla mezinárodní kupní smlouva obsahovat, se dělí na podstatné (obligatorní) a nepodstatné (fakultativní). Zatímco podstatné náležitosti musí být v mezinárodní kupní smlouvě obsaženy vždy, u nepodstatných záležitostí výlučně na smluvních stranách, zda je ve smlouvě upraví. Mezi klíčové náležitosti, které by měla obsahovat mezinárodní kupní smlouva lze zařadit zejména: předmět smlouvy (resp. předmět dodávky), bez jehož specifikace není možné platně uzavřít mezinárodní kupní smlouvu. Dále je nutné vymezit rovněž smluvní strany (tj.

kupujícího a prodávajícího) a rovněž cenu předmětu koupě (tu lze vymezit např. i odkazem na ceník či výpočtem), pokud je tak dostatečně přesně určena. Dále je vhodné si jasně specifikovat rovněž práva a povinnosti smluvních stran (např. termín a místo dodání zboží, předání relevantních dokladů, převedení vlastnického práva ke zboží apod.).[\[14\]](#)

Vedle toho, že CISG upravuje výše uvedené náležitosti, ale také postupy stran při uzavírání mezinárodní kupní smlouvy, věnuje se rovněž dalším podmínkám pro její platné uzavření. Vzhledem k tomu, že těchto podmínek a náležitostí je celá řada, je pozornost prioritně věnována jen dvěma vybraným, a to čl. 9 CISG, kde jsou upraveny zvyklosti a čl. 13 CISG, kde je upraveno, co se rozumí písemnou formou a lze pod pojem písemná forma podřadit.

Zvyklosti dle čl. 9 CISG

Pro mezinárodní obchod, a tedy i uzavírání mezinárodní kupní smlouvy, je charakteristický velký důraz na zvyklosti. Proto je v čl. 9 CISG pojednáno o zvyklostech a praxi stran. Cílem tohoto článku je upravit vzájemný vztah mezi zvyklostmi a textem smlouvy. V čl. 9 odst. 1 je zakotveno pravidlo, že *„strany jsou vázány jakoukoli zvyklostí, na které se dohodly, a praxí, kterou mezi sebou zavedly.“*[\[15\]](#) Předmětné ustanovení zahrnuje přitom jak výslovně, tak i nevýslovně projevené projevy vůle. Postačuje přitom i konkludentní projev vůle, který je také pro zvyklosti i pro praxi do značné míry charakteristický. Jak zvyklosti, které si strany ujednaly, tak i praxe, která se mezi nimi rozvinula, jsou pro strany mezinárodní kupní smlouvy závazné. Toto ustanovení tak rozlišuje na jedné straně zvyklosti a na druhé straně zavedenou praxi smluvních stran. Zvyklosti jsou totiž závazné jen za předpokladu, že se na tom strany dohodly, resp. prostřednictvím dohody nějakým způsobem sjednotily jejich aplikaci. Praxe je oproti tomu závazná obecně, a to z důvodu, že se jedná o zavedenou činnost (popř. zkušenost), která byla mezi stranami zavedena (typicky tím, že se nějak opakovaně postupovala o osvědčilo se to). Jak zvyklosti, tak zavedená praxe mají při aplikaci práva přednost před pravidly, která jsou obsažena v CISG.[\[16\]](#)

Čl. 9 odst. 2 pak říká, že *„pokud není dohodnuto jinak, má se za to, že strany se nepřímou dohodou, že na smlouvu nebo na její uzavírání má být použita zvyklost, kterou obě strany znaly nebo měly znát, a která je v mezinárodním obchodu v široké míře známa stranám smlouvy téhož druhu v příslušném obchodním odvětví a zpravidla jimi dodržována.“*[\[17\]](#) V tomto případě se hovoří o tzv. mezinárodních (závazných) zvyklostech. Tyto zvyklosti jsou pro strany mezinárodní kupní smlouvy, která se řídí CISG závazné vždy, pokud jejich aplikaci smluvní strany v konkrétním případě výslovně nevyloučily. V tomto případě se jedná o *„známé a uznávané zvyklosti, které strany znaly anebo měly znát (obchodní zvyklosti). Základem závaznosti takových obchodních zvyklostí je fikce, že je strany konkludentně chtěly používat. Tato fikce je kompromisním řešením dvou protichůdných koncepcí stran otázky, zda lze obchodní zvyklosti používat též nezávisle na vůli stran.“*[\[18\]](#)

I zvyklosti dle čl. 9 odst. 2 CISG mají aplikační přednost před ustanoveními CISG. Je přitom dokonce možné, aby se tyto zvyklosti od pravidel výslovně formulovaných v CISG odchylovaly, je také možné, aby upravily otázky, které CISG vůbec neupravuje. Mezinárodních obchodních zvyklostí přitom existuje vícero, je tedy nutné se zabývat jejich vzájemným vztahem. K této otázce lze uvést, že je vhodné, aby se strany přiklonily jen k jednotu typu těchto pravidel, které aplikují. Pokud tomu tak není, je vždy potřeba postupovat podle CISG a její hmotněprávní úpravy, pokud se zjistí, že různé zvyklosti jsou navzájem v rozporu. Vedle mezinárodně známých a uznávaných zvyklostí mají určitý význam i zvyklosti lokálního charakteru, které se aplikují například v přístavech či na trzích, kde probíhá mezinárodní obchod. V takovém případě lze opět předpokládat, že kdo na těchto místech obchoduje, bude tyto zvyklosti znát, čímž je možné je aplikovat.[\[19\]](#)

Písemná forma mezinárodní kupní smlouvy a čl. 13 CISG

Ačkoliv v obecné rovině postačuje, aby byla mezinárodní kupní smlouva uzavřena písemně, postačuje ji prokázat jakýmikoliv prostředky, v některých případech CISG výslovně stanoví, že je nutná písemná forma, pokud se jedná o strany ze smluvního státu, jehož právní předpisy vyžadují, aby kupní smlouva byla uzavřena v písemné podobě, popř. takto prokazována.^[20]

Polemizovat by bylo možné o tom, co vše lze pod písemnou formu podřadit. Uvedené však řeší čl. 13 CISG, kde je uvedeno, že „*pro účely této Úmluvy písemná forma zahrnuje telegram a dálnopis.*“^[21] Ustanovení tedy písemnou formu přímo nedefinuje, uvádí pouze příklady toho, jak může písemná forma vypadat. Odborná literatura se vesměs přiklání k závěru, že se jedná o demonstrativní (ilustrativní) výčet, který je možné dále rozšiřovat, nicméně lze se setkat i s názory opačnými. Z písemné formy musí být zřejmé, kdo je jejím původcem (obvykle se na smlouvách uvádí podpisy stran), nicméně v případě telegramu a dálnopisu se vlastnoruční podpis pochopitelně nevyžaduje. Čl. 13 je nutné aplikovat jak v případech, kdy požadavek na písemnou formu plyne z CISG, popř. národního práva státu, tak i v případě, že se smluvní strany na písemné formě dohodly, přičemž dále její podobu nespécifikovaly. Nelze však opomenout skutečnost, že „*čl. 13 je určitou interpretační pomůckou pro právní řád, jenž se na formu aplikuje, nemůže však nahradit požadavky na formu stanovené tímto právním řádem.*“^[22]

Čl. 9 v aplikační praxi: usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 32 Cdo 3166/2014

V usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 32 Cdo 3166/2014 z roku 2015 bylo vykládáno ustanovení čl. 9 odst. 1 a 2 CISG, kde jsou upraveny zvyklosti a ustálená praxe smluvních stran, přičemž řešena byla otázka rozdílu zvyklostí dle č. 9 odst. 1 a zvyklostí dle č. 9 odst. 2 CISG. V teoretické rovině byl tento rozdíl již nastíněn již výše, nyní je však pojednáno o praktické aplikaci tohoto rozdílu na konkrétním případě. Žalobkyní byla v tomto případě společnost M. a.s. a žalovaným byl podnikatel (osoba samostatně výdělečně činná) pan R.S. Předmětem sporu byla primárně otázka „*splatnosti kupní ceny při přeshraničních dodávkách zboží podle Vídeňské úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží a promlčení nároku na její zaplacení.*“ A spolu s ní souvisela i další klíčová otázka, která měla být posouzena, spočívající v tom, zda „*se v daném případě jednalo o obchodní zvyklost, určení kritérií intenzity množství obchodů co do časového období a věcného obsahu, podle kterých by bylo možno konstatovat, že např. až minimálně tři či více skutečných obchodů mezi takovými obchodními partnery, lze za tuto obchodní zvyklost v souladu s cit. Úmluvou považovat.*“^[23]

Společnost M. a.s. totiž byla prodávající, která žalovala pana R.S. jako kupujícího o zaplacení kupní ceny zboží, přičemž tuto povinnost opírala mimo jiné o zvyklosti zavedené mezi stranami, kdy zvyklostí měla být lhůta 30 dnů na zaplacení předmětu koupě. V prvním stupni v této věci rozhodoval Krajský soud v Ostravě, ve druhém pak Vrchní soud v Olomouci, proti jehož rozhodnutí bylo společností M. a.s. podáno dovolání, čímž se věc dostala k Nejvyššímu soudu ČR. Společnost M. a.s. totiž nebyla u nižších soudů úspěšná, proti čemuž se snažila brojit dovoláním. Nejvyšší soud ČR však dovodil, že dovolání v tomto případě není přípustné, zabýval se však otázkou, jak nahlížet na obchodní zvyklosti v CISG, a to z důvodu, že právě o tuto otázku jako o jednu z relevantních otázek (jak bylo uvedeno) výše, opírala dovolatelka, jíž byla společnost M. a.s., přípustnost dovolání v tomto případě. Z tohoto důvodu je tak Nejvyšší soud především dospěl k závěru, že CISG vůbec nezná a nepoužívá pojem „*obchodní zvyklost.*“^[24]

V návaznosti na tento závěr pak dospěl že v čl. 9 odst. 1 CISG upravuje výlučně vázanost smluvních stran mezinárodní kupní smlouvy těmi zvyklostmi, které si smluvní strany mezi sebou zavedly. Jejich existenci je proto nutné posuzovat individuálně, a to s ohledem na konkrétní okolnosti daného případu. Proto není možné paušálně dovozovat existenci těchto zvyklostí ve vztahu smluvních stran (jak se mylně domnívala společnost M. a.s., nicméně české soudy zastávaly opačné stanovisko). Lhůtu 30 dní na úhradu předmětu zboží dále dle Nejvyššího soudu ČR nelze podřadit ani pod

zvyklosti dle č. 9 odst. 2 (tedy zvyklosti všeobecně uznávané), protože v tomto případě schází především obecná známost této zvyklosti. Známá totiž tato zvyklost nebyla ani obecně obchodním partnerům společnosti M. a.s. a není známa ani všeobecně v odvětví mezinárodního obchodu. Rovněž podmínka, že je taková zvyklost zpravidla dodržována, nebyla v tomto případě splněna.[\[25\]](#)

V návaznosti na uvedenou případovou studii je pak vhodné doplnit, že po neúspěšném dovolání, které bylo odmítnuto jako nepřijatelné,[\[26\]](#) byla podána ústavní stížnost k Ústavnímu soudu ČR. Tato ústavní stížnost však byla Ústavním soudem ČR odmítnuta. Důvodem byla skutečnost, že Ústavní soud ČR neshledal závěry, ke kterým dospěly obecné soudy, ani nepřiléhavými ani svévolnými. V kontextu výkladu zvyklostí dle č. 9 CISG pak Ústavní soud ČR dále dovodil, že *„existenci zvyklosti nelze dovozovat z několika obchodů uzavřených mezi smluvními stranami, a to ještě v případě, kdy se stěžovatelka tímto způsobem snažila vyřešit svou důkazní nouzi.“*[\[27\]](#)

Uvedený případ velmi dobře vysvětluje rozdíl mezi zvyklostmi dle čl. 9 odst. 1 CISG a zvyklostmi dle čl. 9 odst. 2 CISG a poukazuje mimo jiné na skutečnost, že je potřeba velmi striktně dbát na to, co je možné pod zvyklosti podřadit a co již nikoliv, a to s ohledem na jejich charakteristiky jak v teorii (které plynou např. z komentářů k CISG), tak v praxi. Je totiž zřejmé, že různorodý může být jak pohled na to, co zvyklosti jsou (ten se může lišit i mezi různými odborníky a autory odborné literatury, kteří se nemusí vždy zcela shodovat), ale lze se rovněž setkat se snahami argumentovat zvyklostmi primárně proto, že se to jedné ze stran kupní smlouvy hodí, popř. se dostala přímo do důkazní nouze. Nelze přitom připustit, aby byl pojem „zvyklosti“ v mezinárodní kupní smlouvě tímto způsobem zneužíván k dosažení cílů smluvních stran.

Čl. 13 v aplikační praxi: rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 23 Cdo 1308/2011

Jedná se o rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 23 Cdo 1308/2011 z roku 2013,[\[28\]](#) kde bylo vykládáno ustanovení čl. 13 CISG, které říká, že *„pro účely této Úmluvy písemná forma zahrnuje telegram a dálnopis.“*[\[29\]](#) Jednalo se o případ, kdy žalobkyně, kterou byla zahraniční společnost IBC z Číny měla dle dohody žalované české společnosti I. spol. s r.o. jízdní kola, která vyúčtovala dne 7.3.2006 fakturou. Fakturována byla částka 86 808,58 USD. Jízdní kola určená české společnosti byla k přepravě naložena *„na plavidlo společnosti MOL na Tchajvanu, přičemž k přechodu nebezpečí škody na dodávaném zboží v souladu s uzavřenou smlouvou došlo dle žalobkyně okamžikem jeho předání prvnímu dopravci.“*[\[30\]](#)

Žalovaná česká společnost ovšem toto zboží nikdy nepřevzala, přesto žalobkyně požadovala, aby bylo uhrazeno, což ovšem žalovaná společnost právě s odkazem na skutečnost, že nikdy nedošlo k převzetí zboží, odmítala. Uvedené pak bylo důvodem, proč byla záležitost řešena soudní cestou. Vzhledem k tomu, že objednávka byla realizována e-mailem (který byl adresován pracovníci IBC, která jednala na základě řádného zmocnění za žalobkyni), přičemž e-mailem byla zaslána rovněž proforma faktura, kterou žalovaná společnost odsouhlasila (byla předtím vyzvána k její kontrole). Tento postup plynul z obchodních podmínek žalobkyně, se kterými měla žalovaná společnost možnost se seznámit (byly k dispozici mimo jiné na internetu). V návaznosti na uvedené skutečnosti bylo primárně sporné, zda došlo k uzavření mezinárodní kupní smlouvy, která se řídí CISG a splňuje požadavky na písemnou formu, což byly podmínky pro to, aby bylo možné uznat nárok žalobkyně jako oprávněný. Je třeba rovněž zmínit, že Čína si vyjednala výjimku z CISG, čímž byla pro uzavření mezinárodní kupní smlouvy v tomto případě vyžadována písemná forma dle č. 12 CISG. Vzhledem k tomu, že písemná forma může mít i podobu vymezenou v čl. 13 CISG, bylo klíčovou otázkou, zda byla písemná forma mezinárodní kupní smlouvy dodržena a lze tedy postupovat dle CISG. Vzhledem k tomu, že čl. 13 zmiňuje výslovně pouze telegram a dálnopis, což je s ohledem na skutečnost, že v době, kdy byla CISG přijata, e-mail neexistoval, byla tato otázka výkladu klíčová, a to nejen pro tento případ, ale i pro další podobné.[\[31\]](#)

Z vývoje celého případu je zřejmé, že jednotlivé soudy v České republice tehdy k uvedené otázce nezaujímaly jednoznačné stanovisko. V prvním řízení totiž Městský soud v Praze (jako soud, který v dané věci rozhodoval v prvním stupni), nárok žalobkyni přiznal, nicméně detailně se nezabýval otázkou podmínek CISG. S tímto názorem se však neztotožnil Vrchní soud v Praze jakožto soud, který rozhodoval ve věci v druhém stupni. Vrchní soud v Praze tak věc vrátil Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení. Poukázal tehdy právě na skutečnost, že je nezbytné se zabývat otázkou, jestli byla v tomto případě mezi účastníky soudního řízení uzavřena mezinárodní kupní smlouva, a to v souladu s CISG, tedy v tomto případě i v písemné formě, a jestli žalobkyně má nárok na zaplacení kupní ceny. V pořadí již druhým rozsudkem tak Městský soud nakonec rozhodl, že žalobkyně nárok na úhradu uvedené částky má. Dovodil, že byla uzavřena platná mezinárodní kupní smlouva podle CISG. Vzhledem k tomu, že zde platil požadavek písemné formy, byla skutečnost, že smlouva byla uzavřena e-mailem, vyložena tak, že se jedná o písemnou formu v souladu s čl. 13 CISG, byť e-mail jako způsob jejího uzavření není v CISG výslovně uveden. Následovalo však další odvolání žalované, ve kterém Vrchní soud v Praze rozsudek změnil tak, že žalobu zamítl., což odůvodnil tím, že text čl. 13 CISG nebyl v průběhu její existence žádným způsobem změněn, neobsahuje e-mail jako písemnou formu uzavření mezinárodní kupní smlouvy, čímž Vrchní soud v Praze považoval znění CISG za zcela jasné a zastával názor, že mezinárodní kupní smlouva vůbec nebyla platně uzavřena, neboť nebyl splněn požadavek na písemnou formu. Z uvedených důvodů bylo přistoupeno k dovolání ze strany žalobkyně, čímž se tato věc dostala k Nejvyššímu soudu ČR.[\[32\]](#)

Nejvyšší soud ČR v návaznosti na podané dovolání dospěl k závěru, že při posuzování, zda mezinárodní kupní smlouva uzavřená e-mailem splňuje podmínku písemné formy „je třeba přihlídnout k době, v níž Vídeňská úmluva vznikala, kdy elektronická komunikace nemohla být zařazena mezi způsoby písemné komunikace. Proto argumentace odvolacího soudu, že článek 13 vyjmenovává podmínky písemné formy, které jsou zcela jasné, neobstojí. Vídeňská úmluva za písemnou formu považovala i tehdy moderní prostředky komunikace (telegraf a dálhopis), kromě tradiční listinné podoby.“[\[33\]](#) Proto Nejvyšší soud dovodil, že mezinárodní kupní smlouva uzavřená e-mailem splňuje požadavek na písemnou formu. Z uvedených důvodů také považoval nárok žalobkyně za oprávněný. Dospěl také k závěru, že CISG v čl. 13 neobsahuje taxativní (tedy konečný a nerozšiřitelný) výčet prostředků, jejichž prostřednictvím lze uzavřít mezinárodní kupní smlouvu v písemné formě, ale jedná se o výčet taxativní, který lze i s ohledem na technický pokrok dále rozšiřovat, pokud je respektován smysl a účel čl. 13 CISG. Věc byla proto opět vrácena k dalšímu řízení dovolacího soudu, jehož předchozí rozsudek byl zrušen.[\[34\]](#)

V návaznosti na popsání případu nelze opomenout skutečnost, že k uzavření mezinárodní kupní smlouvy došlo v roce 2006, kdy se v mezinárodním obchodním styku e-mailová komunikace již delší dobu využívala, nebylo s ní však tolik zkušeností jako v současné době. Také nebylo zdaleka tolik zkušeností se spornými případy, které se vyznačují řadou specifíků (např. tím, že v Číně je s ohledem na výjimku z čl. 12 CISG požadována písemná forma k uzavření mezinárodní kupní smlouvy i u předmětů, u kterých to v našich podmínkách běžné není). Proto se nelze příliš podívat nad skutečností, že ani soudy neměly v otázce, zda je písemná forma splněna, pokud k uzavření smlouvy došlo e-mailem, příliš jasno. V dnešní době by patrně tato situace již takové nejasnosti nepůsobila.

Závěr

CISG je možné charakterizovat jako multilaterální mezinárodní smlouvu obsahující unifikovanou hmotněprávní úpravu mezinárodní kupní smlouvy. Jedná se o nejvýznamnější mezinárodní smlouvu v oblasti mezinárodního práva soukromého, která má v současné době globální charakter a význam. CISG upravuje řadu náležitostí (podstatných i nepodstatných mezinárodní kupní smlouvy), dále pak upravuje rovněž nejdůležitější aplikační a procesní pravidla při uzavírání mezinárodní kupní smlouvy.

První případová studie v tomto příspěvku se vztahovala ke zvyklostem. Bylo zde dovozeno, že samotná 30 denní lhůta splatnosti, kterou prodávající obvykle za účelem splacení zboží používal, není zvyklostí dle č. 9 odst. 1 CISG, pokud si tuto zvyklost strany výslovně nestanovily a není ani na mezinárodní úrovni všeobecně uznávanou zvyklostí dle č. 9 odst. 2, čímž tuto lhůtu za zvyklost označit nejde. Navíc byla v tomto případě Nejvyšším soudem ČR velmi přesně definována odlišnost mezi zvyklostmi dle č. 9 odst. 1 CISG a čl. 9 odst. 2 CISG.

Druhá případová studie se vztahovala k čl. 13 CISG, který vymezuje některé formy komunikace (telegraf a dálnopis), které jsou vnímány jako písemná forma uzavření smlouvy. Prostřednictvím výkladu Nejvyššího soudu ČR bylo formulováno, že výčet je demonstrativní, a proto je možné i s přihlédnutím ke skutečnosti, že CISG vznikla v době, kdy moderní formy komunikace měly jinou podobu, možné konstatovat, že za písemnou formu uzavření mezinárodní kupní smlouvy je možné označit i situaci, kdy byla smlouva uzavřena prostřednictvím e-mailu.

JUDr. PhDr. Melinda Vrajíková, LL.M

[1] KUČERA, Zdeněk, PAUKNEROVÁ, Monika, RŮŽIČKA, Květoslav. Mezinárodní právo soukromé. 8. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. ISBN 978-80-7380-550-0, s. 30.

[2] CISG: Table of Contracting States | Institute of International Commercial Law. Institute of International Commercial Law. Pace Law School [online]. Copyright © 2020 [cit. 05.05.2022]. Dostupné z: <https://iicl.law.pace.edu/cisg/page/cisg-table-contracting-states>

[3] KUČERA, Zdeněk, PAUKNEROVÁ, Monika, RŮŽIČKA, Květoslav. Mezinárodní právo soukromé. 8. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. ISBN 978-80-7380-550-0, s. 30.

[4] TICHÝ, Luboš. CISG - Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží: komentář. V Praze: C.H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-649-4, s. 4 a násl.

[5] TICHÝ, Luboš. Kupní smlouva v novém občanském zákoníku: komentář : [§ 2079-2183]. Praha: C.H. Beck, 2014. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-521-3, s. 18 a násl.

[6] MACHKOVÁ, Hana, ČERNOHLÁVKOVÁ, Eva, SATO, Alexej. Mezinárodní obchodní operace. 6., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4874-0, s. 37.

[7] BŘÍZA, Petr a kol. Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentář. Praha: C.H. Beck, 2014.

Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-528-2, s. 1-2.

[8] TICHÝ, Luboš. CISG - Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží: komentář. Praha: C.H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-649-4, s. 12.

[9] DOBIÁŠ, Petr. Vídeňská úmluva o smlouvách o mezinárodní koupi zboží v aplikační praxi českých soudů. Obchodněprávní revue. 2021, (4). ISSN 1803-6554, s. 244.

[10] Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. [160/1991](#) Sb. Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží.

[11] TICHÝ, Luboš. CISG - Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží: komentář. Praha: C.H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-649-4, s. 1-3.

[12] TICHÝ, Luboš. CISG - Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží: komentář. Praha: C.H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-649-4, s. 4-13.

[13] DOBIÁŠ, Petr. Vídeňská úmluva o smlouvách o mezinárodní koupi zboží v aplikační praxi českých soudů. Obchodněprávní revue. 2021, (4). ISSN 1803-6554, s. 244.

[14] ŽILINČÍKOVÁ, Ivana. Mezinárodní kupní smlouva, díl. I. Studium MBA v Praze - European Business School [online]. Copyright © 2014, European Business School SE [cit. 23.05.2022]. Dostupné z: <https://ebschool.cz/mezinarodni-kupni-smlouva-dil-i>

[15] Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. [160/1991](#) Sb. Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží.

[16] TICHÝ, Luboš. CISG - Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží: komentář. Praha: C.H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-649-4, s. 71-72.

[17] Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. [160/1991](#) Sb. Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží.

[18] TICHÝ, Luboš. CISG - Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží: komentář. Praha: C.H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-649-4, s. 73.

[19] TICHÝ, Luboš. CISG - Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží: komentář. Praha: C.H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-649-4, s. 73-74.

[20] Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. [160/1991](#) Sb. Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží.

[21] Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. [160/1991](#) Sb. Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží.

[22] TICHÝ, Luboš. CISG - Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží: komentář. Praha: C.H. Beck, 2017. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-649-4, s. 83-84.

[23] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 2015, sp. zn. 32 Cdo 3166/2014.

[24] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 2015, sp. zn. 32 Cdo 3166/2014.

[25] DOBIÁŠ, Petr. Vídeňská úmluva o smlouvách o mezinárodní koupi zboží v aplikační praxi českých soudů. Obchodněprávní revue. 2021, (4). ISSN 1803-6554, s. 245.

[26] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 2015, sp. zn. 32 Cdo 3166/2014.

[27] DOBIÁŠ, Petr. Vídeňská úmluva o smlouvách o mezinárodní koupi zboží v aplikační praxi českých soudů. Obchodněprávní revue. 2021, (4). ISSN 1803-6554, s. 245.

[28] Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. 12. 2013, sp. zn. 23 Cdo 1308/2011.

[29] Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. [160/1991](#) Sb. Úmluva OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží.

[30] Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. 12. 2013, sp. zn. 23 Cdo 1308/2011.

[31] Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. 12. 2013, sp. zn. 23 Cdo 1308/2011.

[32] Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. 12. 2013, sp. zn. 23 Cdo 1308/2011.

[33] Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. 12. 2013, sp. zn. 23 Cdo 1308/2011.

[34] Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. 12. 2013, sp. zn. 23 Cdo 1308/2011.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Jak se vyhnout zákazu a postihu dohod o určování cen pro další prodej?](#)
- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporáční autonomie](#)
- [Zákon Lugového: jak Rusko přepisuje pravidla mezinárodních arbitráží](#)
- [Novelizace nařízení EU o odlesňování \(EUDR\)](#)
- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)